

ILLYÉS GERGELY

HELYHATÓSÁGI VÁLASZTÁSOK ROMÁNIÁBAN – MIRE ELÉG A BALOLDAL GYŐZELME?

Romániában 2016. június 5-én rendezték meg a helyhatósági választásokat, amelyeken a települések polgármestereinek személyéről, valamint a megyei és települési tanácsok (közgyűlések) összetételéről voksolhattak a választópolgárok. A polgármestereket egyfordulós rendszerben választották meg, azaz a legtöbb szavazatot szerző jelölt kapta a mandátumot még akkor is, ha eredménye jócskán elmaradt az 50%-tól. Szélsőséges esetben az is előfordulhatott tehát, hogy a szavazatok alig 20–25%-val polgármester lett valakiből. A helyi és megyei tanácsok összetételét listás rendszerben választották meg 5%-os bekerülési küszöb mellett, a pártok által állított zárt jelöltilisták mellett természetesen független jelöltek is indulhattak, számukra a küszöb az egy mandátumhoz szükséges szavazatszám elérése volt. Megjegyzendő, hogy az egyfordulós polgármester-választást a legutóbbi, 2012-es helyhatósági választásokon vezették be. Számos bírálat érte emiatt a rendszert, a választási törvények 2015-ös átalakítása során a parlamenti pártok közötti alku eredményeképpen mégis megtartották. Újdonság volt azonban az idén, hogy a megyei tanácsok elnökeit – akik formális és informális hatalma nem elhanyagolható – már nem közvetlenül a szavazópolgárok, hanem a megyei tanácsosok maguk közül, egyszerű többséggel választották meg.

A részvételi arány jelentősen elmaradt a 2012-estől, az akkori 56,26%-hoz képest országosan csupán 48,17% volt. A legnagyobb részvételi aránnyal a romániai gyakorlatnak megfelelően az ország déli megyéi büszkélkedhettek, Giurgiu, Teleorman és Olt megyékben meghaladta a 60%-ot a részvétel. A legalacsonyabb részvételi arány Temes és Iasi megyékben volt, alig haladta meg a 40%-ot, rögtön ezt követően azonban a két magyar többségű megye, Hargita és Kovászna következik 43,48, illetve 43,69%-os aránnyal. Az abszolút legalacsonyabb részvétel a fővárosban volt, itt mindössze a szavazók 33,09%-a járult az urnák elé.

Előzmények, politikai kontextus

A helyhatósági választásokra Romániában mindig a parlamenti választások évében, ám azt megelőzően kerül sor – nem volt ez másként 2016-ban sem – ezért a pártok egyfajta erőpróbaként, a parlamenti választásokra való felkészülésként, a mozgósítási technikák kipróbálásaként tekintenek erre a választásra. Természetesen a megyei és helyi tisztségek is fontosak, hiszen sok múlik a pártok beágyazottságán a választókhoz legközelebbi szinten.

A 2015-ös év során a kampányra vonatkozó szabályozások és a pártfinanszírozás törvényét is felülvizsgálta a parlament, ezeknek a jogszabályoknak köszönhetően pedig érezhetően átalakult a választási kampány gyakorlata Romániában. 2016-ban tilos volt az óriásplakátok és molinók használata, nem osztogathattak a jelöltek semmilyen üzenethordozót, a plakátok és szórólapok számát és méretét is meghatározták, továbbá szigorúan ellenőrizték a médiában megjelenő hirdetések is. Ennek köszönhető az a helyzet alakult ki, hogy a választók számára talán csak a közösségi oldalakon volt igazán érezhető a kampány, a romániai települések utcáin szinte csak a hivatalos plakátolóhelyeken látszott a nyoma annak, hogy hamarosan helyhatósági választások következnek. Annál is inkább érezhető ez a kontraszt, mivel az eddigi voksolásokat megelőző időszakban minden elképzelhető helyen reklámoztak a pártok és jelöltek, óriási összegeket fektetve az offline vizuális kommunikációba. Az új szabályozásban meghatározták továbbá a pártok által elkölthető összegeket, mindez pedig a Romániában dübörgő korrupcióellenes harccal karöltve komoly visszatartó erő volt a politikai aktorok számára: félve a rettegett Korrupcióellenes Igazgatóságtól (DNA) mindenki igyekezett betartani a szabályokat, főként, hogy a kampány előtt éppen az egyik főpolgármesteri tisztségre pályázó, a médiakampányra „forrásokat gyűjtő” jelölt indulását lehetetlenítette el egy ügyészégi vizsgálat.

A DNA tevékenysége egyébként is rányomta a bélyegét a jelöltállítási folyamatra, számos esetben olyan politikusok pályáztak önkormányzati pozíciókra, akik ellen korrupció vagy hivatali visszaélés vádjával indult eljárás vagy kivizsgálás. A nagyvárosok közül ez történt Brassóban, Marosvásárhelyen, Krajován vagy Csíkszeredában, de a legérdekesebb eset a regnáló nagybányai polgármester ügye volt, aki előzetes letartóztatásból, tulajdonképpen a börtönből indult a városvezetői tisztségért.

A nagy román pártok egyfajta erőfelmérésként is tekintettek a helyhatósági választásra, emellett természetesen céljuk volt, hogy fenntartsák ellenőrzésüket a megyei tanácsok és a nagyvárosok fölött. Az elmúlt években számos helyi politikai vezető vált a korrupcióellenes hadjárat áldozatává, ezért több nagyvárosban is új helyzet állt elő. Így volt ez a fővárosban, Bukarestben is, ahol Sorin Oprescu nem indult újabb polgármesteri mandátumért, de ez a helyzet állt fenn Konstancán és Jászvásáron is, ahol az eddigi karizmatikus városvezetők ellen bűnvádi eljárás van folyamatban.

A két nagy román párt, a Szociáldemokrata Párt (PSD) és a Nemzeti Liberális Párt (PNL) sorait egyaránt megtizedelte a DNA, általános problémaként jelentkezett, hogy nehezen találtak jelölteket az alakulatok, a PNL konkrétan a jelöltállítási határidő előtt néhány nappal nevezte meg főpolgármester-jelöltjét Catalin Predoiu személyében, miután előzőleg három jelöltet is visszaléptetett.

A kisebb román pártok számára a helyhatósági választás inkább arról szólt, hogy milyen pozíciókat tudnak elfoglalni a parlamenti választások előtt, ezáltal milyen szövetségekötési stratégiát követhetnek az év során. A Traian Basescu volt államfő nevével fémjelzett Népi Mozgalom Párt (PMP) számára például a kampány és a pártépítés megerősítése az őszi választási indulás alapjait rakta le. A szenátus jelenlegi elnöke, volt miniszterelnök, Calin Popescu Tariceanu vezette Liberálisok és Demokraták Szövetségének Pártja (ALDE) egyértelműen a PSD szatellitpártjaként működik, a tét számukra is az volt, hogy felkészüljenek az őszi parlamenti választási megmérettetésre. A Románia Haladásáért Országos Szövetséget (UNPR) a helyhatósági választások előtt néhány hónappal még a volt belügyminiszter, Gabriel Oprea vezette, ellene azonban több ügyben is eljárás folyik. Az elmúlt néhány évben még a bukaresti politika erős embereként, a parlamenti többség biztosítójaként a királycsináló szerepében tetszelgő tábornok az egyik legnépszerűtlenebb alakja volt ekkor a román politikának, pártja, sőt az UNPR-rel együttműködő PSD számára is kolonc volt csupán.

A párttörvény módosítása miatt ma már nem nehéz a pártbejegyzés Romániában, ennek megfelelően számtalan új alakulat indult a helyhatósági választásokon. Sikereik elsősorban abban mérhetőek majd, hogy bejutnak-e a megyei tanácsokba, esetleg a nagyvárosok helyi tanácsaiba. Erre megvolt az esélye például a marosvásárhelyi Szabad Emberek Pártjának (POL), amely román-magyar vegyes pártként méretkezett meg a választásokon.

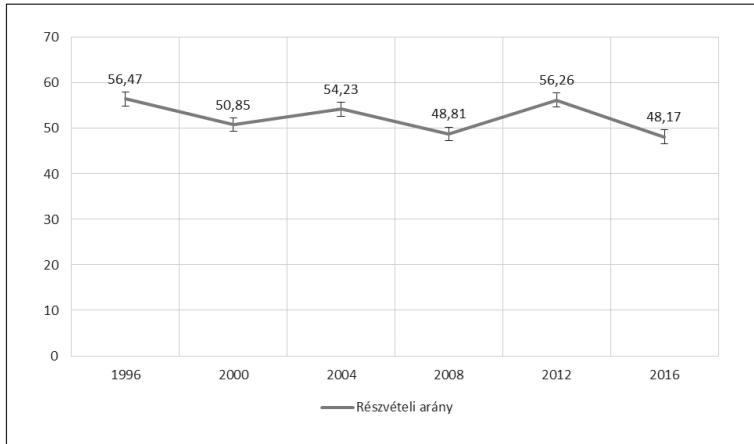
A romániai magyar politika tekintetében az elmúlt négy évben egyszerűsödött a helyzet, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) megerősítette pozícióit a Magyar Polgári Párttal (MPP) és az Erdélyi Magyar Néppárttal (EMNP) szemben. A helyhatósági választásokat megelőzően az RMDSZ kiegyezett az MPP-vel és koordináltan indítottak jelölteket a választásokon, az EMNP viszont teljesen elszigetelődött, a párt fennmaradása is kérdésessé vált, ezért a helyhatósági választás óriási téttel bírt számukra.

Mivel a megyei tanácsok elnökeit közvetlenül választották a tanács tagjai közül, ez növelte az RMDSZ esélyét a négy éve elvesztett két tisztség, a Maros és a Szatmár megyei tanácselnökség visszaszerzésére, továbbá más megyékben is eséllyel pályázta meg ezt a tisztséget az érdekvédelmi szövetség jelöltje. Ennek oka, hogy a közvetlen választáson az etnikai szavazat miatt könnyen győzhetett egy román jelölt akkor is, ha egyébként a legnagyobb megyei frakcióval az RMDSZ rendelkezett, a 2016-os szabályozás segítségével azonban az utóbbi körülmény válhatott döntővé a megyei tanács elnökének megválasztásakor.

A két kisebb magyar párt meggyengülése ugyanakkor azt eredményezte, hogy Maros, Hargita és Kovászna megyék 50 településén csak egyetlen jelölt, általában RMDSZ-es indult a polgármesteri tisztségért. Ez negatívan hatott a mozgósításra, ami befolyásolta az RMDSZ megyei listájának eredményeit is.

Országos eredmények: megyei tanács, helyi tanács, polgármesterek

Az országos eredmények értelmezéséhez fontos adalék a 48,17%-os részvételi arány. Az alábbi diagramon a romániai helyhatósági választásokon mért részvételi arány látható az utóbbi tíz évre vonatkozóan:

1. ábra: Részvételi arány

Látható, hogy bár valóban az utóbbi tíz év legalacsonyabb részvételi eredményét produkálta a választás, az tulajdonképpen mindig a 48–56,5%-os sávban mozgott, 2008-ban pedig szinte hajszálra annyi volt, mint 2016-ban. Mivel idén meglehetősen lanya kampány volt, amelyet a korrupcióellenes-harc és a politika elmúlt évtizedekben felmutatott teljesítménye miatti választói kiábrándulás is tetézt, már nem is tűnik olyan alacsonynak a részvételi arány.

A részvételi arány területi megoszlásából látszik, hogy a romániai választásokon megszokott trendek nem borultak fel, a déli megyékben volt a legmagasabb a részvétel.

Megye	Részvételi arány, %
Fehér	53,03
Arad	48,90
Arges	50,85
Bákó	44,98
Bihar	53,52
Beszterce-Naszód	52,90
Botosani	50,29

Megye	Részvételi arány, %
Braila	46,46
<i>Brassó</i>	45,33
Buzau	54,55
Calarasi	55,89
Krassó-Szörény	49,82
<i>Kolozs</i>	44,83
Konstanca	49,42
<i>Kovászna</i>	43,60
Dambovita	56,84
Dolj	51,79
<i>Galac</i>	45,88
Giurgiu	61,87
Gorj	55,58
<i>Hargita</i>	43,47
Hunyad	50,72
Ialomita	53,49
<i>Iasi</i>	42,22
Ilfov	56,49
Máramaros	47,26
Mehedinti	52,95
<i>Bukarest</i>	33,23
Maros	51,55
Neamt	47,69
Olt	59,42
Prahova	51,18
Szilágy	53,84
Szatmár	47,71
<i>Szeben</i>	44,35
Suceava	49,82
Teleorman	59,37
<i>Temes</i>	40,64
Tulcea	48,21
Valcea	55,86
<i>Vaslui</i>	45,11
Vrancea	50,92

1. táblázat: Részvételi arány az egyes megyékben

A fenti táblázatban vastagított betűvel láthatóak azok a megyék, amelyekben legalább két százalékponttal meghaladta a részvétel az országos átlagot, míg dőlt betűvel vannak azok a megyék, amelyekben legalább két százalékponttal alacsonyabb volt ez az arány az átlagnál. Látható, hogy a 22 magas részvételt produkáló megye között csak 6 erdélyi van, míg a 10 alacsony részvételi megye között szintén 6 Erdélyben helyezkedik el. Az abszolút legalacsonyabb részvételi arány Bukarestben volt, ez nem meglepő, mint ahogy a jelentős nagyvárost magában foglaló Temes, Kolozs, Iasi és Brassó alacsony részvételi adata sem. A két magyar többségű megye, Hargita és Kovászna szintén a gyenge részvételi adatot produkáló megyék között szerepelt, ezek a trendek már megszokottak tekinthetők.

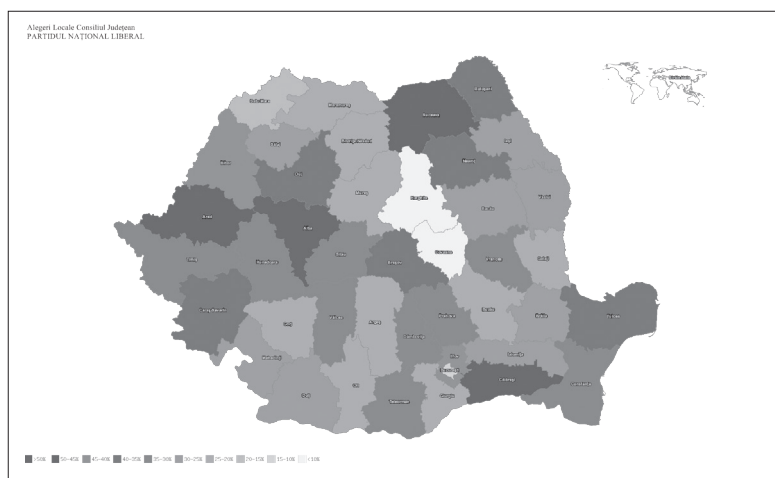
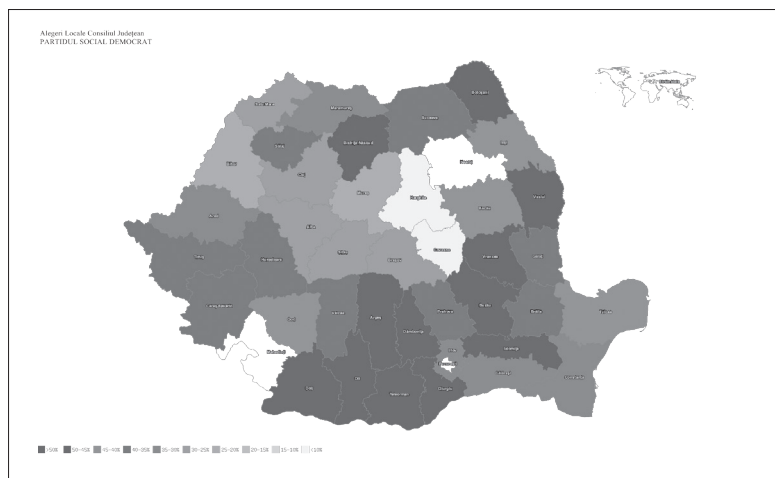
Az alábbiakban a választás eredményeit foglaljuk össze a polgármester-jelöltekre, valamint a helyi és megyei tanácsok tagjaira vonatkozóan. Elsőként a leginkább politikai voksnak tekinthető megyei tanácsokra leadott szavazatokat nézzük meg részletesebben. A baloldali vezető pártjaként a Szociáldemokrata Párt (PSD) eredményeit az Országos Szövetség Románia Fejlődéséért Párttal (UNPR) közösen kell értelmezni, már csak azért is, mert a fővárosban közös polgármesterjelöltet támogattak és számos más helyen is közösen indultak. A Liberálisok és Demokraták Szövetségének Pártja (ALDE) eredményeit szintén ehhez a blokkhoz számolhatjuk hozzá, mivel a Calin Popescu Tariceanu vezette párt egyértelműen a PSD-vel működik együtt. A jobboldalon már nem ilyen egyértelmű a helyzet, a Nemzeti Liberális Párt (PNL) és a Népi Mozgalom Párt (PMP) csak akkor gondol egymásra koalíciós társként, ha nincs más lehetőség, előbbi sokkal inkább a Mentsük meg Bukarestet (USB) fővárosi párttal kompatibilis, a parlamenti választásokra országos párttá szerveződött alakulattal közös miniszterelnök-jelöltet támogatnak. A megyei tanácsokra leadott szavazatok tehát az alábbiak szerint oszlottak meg a pártok között:

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány, %	Mandátum
PSD	2 890 344	35	579
PNL	2 529 986	30,64	504
ALDE	521 845	6,32	80
RMDSZ	411 823	4,98	95
PSD+UNPR	380 565	4,60	59
PMP	368 985	4,46	41
UNPR	220 467	2,67	14
USB	143 544	1,73	15

2. táblázat: Pártok szavazatai a megyei tanácsosi listák alapján

A PSD győzelme országosan tehát egyértelmű, ha pedig az UNPR és az ALDE eredményeit is ide számoljuk, akkor a 35% helyett már egy 48,59%-os blokkról beszélünk, amellyel szemben csupán egy 32,37%-os blokk helyezkedik. A baloldali túlsúlyhoz nem férhet kétség, egy ilyen eredménnyel a PSD és szövetségesei kényelmes többséget szereznek az őszi parlamenti választásokon. Az UNPR eredményeit még akkor is ehhez a baloldali blokkhoz kell hozzászámolni, ha időközben az UNPR – egy, a román politikára oly jellemző huszárvágással – beleolvadt a PMP-be.

Az alábbi térképeken a két nagy párt eredményeit láthatjuk, minél sötétebb egy megye, annál jobb eredményt ért el az adott alakulat:

1. térkép: A két nagy párt eredményei az egyes megyékben¹

1 Térképek forrása: Állandó Választási Hatóság honlapja. Letöltés helye: alegeri.roaep.ro; letöltés ideje: 2016. 11. 15.

A világosabb megyék egyik magyarázata a magyar szavazatokért versenybe szálló politikai alakulatok jó eredménye az adott megyékben², ám más tényezők is tetten érhetők. A PSD térképén Mehedinti és Neamt megyék azért fehérek, mert itt a PSD az UNPR-rel közös listát állított megyei szinten, tehát ezeket a megyéket is nyugodtan sötétnek tekinthetjük. Szében megyében a Német Demokrata Fórum (FDG) ért el közel 20%-os eredményt, míg Máramaros megyében a Koalíció Nagybányáért megyei listája közel 14%-ot kapott. Ezeken a megyéken kívül a fővárosi eredmény érdekes, Bukarestben a Fővárosi Közgyűlésben a PSD+UNPR lista kapta a legtöbb szavazatot, 40,42%-ot, második helyen azonban nem a PNL, hanem az USB végzett 25,34%-kal. A PNL csupán 13,07%-ot kapott, ami részben a párt jelöltállítási ügyetlenkedésének – első főpolgármester-jelöltjük egy korrupciós vád miatt visszalépett, a másodikat a bírálatok miatt maguk léptették vissza – részben pedig az USB újszerű és mindkét politikai oldalt elutasító kampányának tulajdonítható.

Mivel a 2016-os helyhatósági választásokon a megyei tanácsok elnökeit nem közvetlenül választották meg, ezért a megyei tanácsokra maradt annak eldöntése, hogy kik vezethetik a megyéket és milyen többség alakul ki ezekben a testületekben. Néhány héttel a választások után kialakultak a helyi szövetségek, amelyek során a kisebb alakulatok szerepe felértékelődött. Míg az ALDE a PSD-vel fennálló országos együttműködése miatt csak ebben az irányban mutatkozott nyitottnak a szövetségkötésre, a PMP és az RMDSZ mindkét nagy párttal együttműködik a megyei tanácsokban.

A PSD az ALDE-vel, az UNPR-rel és a PMP-vel alakított ki megyei többségeket, így 31 megyei tanácsban alkotnak többséget – beleértve a Fővárosi Közgyűlést – és 29 megye esetében adja a PSD a tanács elnökét.

A PNL csupán 9 megyében részese a többségnek, ebből háromban egyedül, hatban pedig hol a PMP-vel, hol az RMDSZ-szel, hol pedig az FDGR-rel. Hét megyében adja a liberális párt a megyei tanács elnökét.

A PMP 9, míg az RMDSZ 8 megyében része a többségnek, utóbbi alakulatnak 5 megyei tanácsi elnöki pozíciót is sikerült megszereznie.

Párt	Eredmény, %	Megyei többség, %		Megyei elnök, %	
PSD	35	31	73,8	29	69,04
PNL	30,64	9	21,4	7	16,6
ALDE	6,32	11	26,18	0	0
RMDSZ	4,98	8	19,04	5	11,9
PMP	4,46	9	21,4	0	0

3. táblázat: A pártok helyzete az egyes megyékben

2 Erre külön fejezetben térünk ki, ezért itt nem részletezzük.

A táblázatból látszik, hogy a megyei koalíciókötések nagy vesztese a PNL, amely országos eredményeihez képest gyengébb pozíciókat tudott szerezni. Bár az ALDE és a PMP jelentősen növelni tudták súlyukat a megyei többségek biztosításával, nem lévén megyei elnöki tisztségük, valójában nem meghatározóak ezekben a testületekben. Az RMDSZ ellenben jelentősen megnövelte súlyát, az 5 elnöki tisztség valós erőt jelent a Szövetségnek ezekben a megyékben.

Rátérve a helyi tanácsokra leadott szavazatokra nagy különbség a megyei tanácsokhoz képest nem látható.

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány, %	Mandátum
PSD	2 816 101	33,64	16 648
PNL	2 477 996	29,60	13 193
ALDE	545 767	6,52	2 504
RMDSZ	390 321	4,66	2 284
PSD+UNPR	313 934	3,75	215
PMP	360 035	4,30	1315
UNPR	245 633	2,93	1 203
USB	121 099	1,44	39

4. táblázat: Pártok szavazatai a helyi tanácsosi listák alapján

A helyi tanácsosokra leadott voksok alapján is óriási a baloldali blokk fölénye, 46,84% áll szemben 31,04%-kal, a PMP 4,30%-ka, valamint az RMDSZ 4,66%-a mellett.

A polgármesteri tisztségekre³ leadott voksok tekintetében országosan ugyancsak hasonló eredményeket találhatunk, ám itt már nagy jelentőségre tesznek szert az egyes elhódított városvezetői tisztségek is.

3 Bukarest esetében a kerületi polgármesteri tisztségekre leadott voksok szerepelnek itt, a főpolgármesteri tisztségre külön szavazólapon voksolhattak a bukarestiek.

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány, %	Mandátum
PSD	2 970 792	34,84	1 679
PNL	2 685 511	31,50	1 081
ALDE	488 145	5,72	64
RMDSZ	315 236	3,69	195
PSD+UNPR	338 373	3,96	19
PMP	304 924	3,57	18
UNPR	213 233	2,50	26
USB	96 789	1,13	0

5. táblázat: Pártok szavazatai a polgármester-jelöltek alapján

A bukaresti főpolgármesteri tisztségért nagy harc folyt a pártok között, ám a PNL jelentős lépéshátrányba került, amikor a jelöltjük, a párt országosan ismert politikusa, Ludovic Orban ellen tiltott kampányfinanszírozás kapcsán ügyészségi vizsgálat indult és a jelölt vizsáleggett. A PNL ekkor Marian Munteanut nevezte meg jelöltjeként, aki a rendszerváltozás körül diákvezérként tűnt fel, majd később sikertelenül próbált meg belépni a politikába, közben a román vasgárdistákkal szimpatizáló gesztusokat tett. A vitatható életútja miatt kapott bírálatok eltántorították a pártot, hogy fenntartsa jelöltségét, így újra főpolgármester-jelöltet cseréltek – egy hónappal a választások előtt. Az új jelölt Catalin Predoiu lett, aki többszörös igazságügy-miniszterként, a párt ismert arcaként szállt harcba, ám a jelöltállítási hercehurca láthatóan megviselte a PNL szavazóit is. A PSD jelöltje, Gabriela Firea nagy fölényrel, 42,97%-kal nyerte el a mandátumot, ezzel az első női főpolgármester lett, valamint az első olyan jelöltként tudott győzni Bukarestben, aki felvállalta a PSD támogatását⁴. Második helyen nagy meglepetésre nem a PNL jelöltje, hanem az USB elnöke, Nicusor Dan futott be 30,52%-kal, Catalin Predoiu csupán 11,18%-ot kapott és harmadik lett. A PNL

⁴ Az előző főpolgármester, Sorin Oprescu azelőtt szintén a PSD-ben politizált, de függetlenként nyerte el a tisztséget.

választóinak egy része nyilvánvalóan átszavazott az új párt jelöltjére, Nicusor Danra, aki a hagyományos pártok elleni fellépéssel, a civil társadalom támogatásával tudott győzni és ez a lendület arra sarkallta őket, hogy országos pártot alapítottak Mentsétek meg Romániát (USR) névvel, amely elindul a parlamenti választásokon.

Az elnyert polgármesteri mandátumok kapcsán fontos számba venni a megyeszékhelyeket: a legtöbbet, 19-et a PSD tudott elnyerni, a PNL 11 megyeszékhely polgármesteri pozícióját szerezte meg, három megyeszékhelyen az RMDSZ jelöltje tudott nyerni, míg a többi 7 városban más szervezetek vagy függetlenek. Az alábbi táblázatban vastagítva az erdélyi megyeszékhelyeket emeltük ki.

Párt	Megyeszékhelyek
PSD	Alexandria, Bákó, Beszterce , Braila, Buzau, Konstanca, Krajova, Drobeta, Turnu Severin, Focsani, Galac, Giurgiu, Jászvásár, Pitesti, Slatina, Slobozia, Targoviste, Targu Jiu, Vaslui, Zilah
PNL	Arad , Botosani, Calarasi, Gyulafehérvár , Kolozsvár , Nagyvárad , Piatra Neamt, Ploiesti, Resicabánya , Suceava, Temesvár
RMDSZ	Csíkszereda , Sepsiszentgyörgy , Szatmárnémeti
Koalíció Nagybanjáért	Nagybanja
Román Szociális Párt (PSRO)	Déva
Román Környezetvédő Párt (PER)	Ramnicu Valcea
Romániai Német Demokrata Fórum (FDGR)	Nagyszeben
Független	Brassó , Marosvásárhely , Tulcea

6. táblázat: Pártok helyzete a megyeszékhelyek polgármesterei alapján

Látszik, hogy a PSD Erdélyben csak két megye, Beszterce-Naszód és Szilágy megye székhelyének polgármesteri tisztségét tudta megnyerni, míg a PNL esetében az arány már 6 az 5-höz. Nagyszeben Klaus Johannis regnálása után már hagyományosan a német kisebbség

érdekvédelmi szervezetének fellelvára, míg Déván tulajdonképpen az egy mandátummal korábbi városvezető nyert újra, ezúttal egy kis párt, a Mircea Geoana volt külügyminiszter alapította PSRO színeiben. Érdekes eset Nagybányáé, ahol Catalin Chereches nyert a Koalíció Nagybányáért színeiben, mivel pártja, a PNL nem volt hajlandó őt támogatni. Ennek oka, hogy Chereches előzetes letartóztatásban volt a választások előtt, a kampány idején, sőt, a győzelem után is. Szavazatát leadhatta, majd bírói engedéllyel letette az esküt, miután a hatályos törvények értelmében újra felfüggesztették polgármesteri tisztségéből. Chereches példája talán a legjobban illusztrálja a jelenlegi romániai állapotokat, amikor egy politikus a börtöncellából, nulla kampánnyal tud fölényesen választást nyerni – Catalin Chereches 70,21%-ot kapott, volt pártja, az ő jelöltségét elutasító PNL jelöltje csak 9,71%-ot. Bár a nagybányai városvezető esete kirívó, korántsem példa nélküli: a romániai megyeszékhelyek, valamint a bukaresti kerületek polgármesteri tisztségei közül 12-t olyan személy nyert el, aki ellen bűnvádi eljárás van folyamatban. Ezek a települések: Bukarest 3. kerülete, Botosani, Brassó, Csíkszereda, Déva, Krajova, Marosvásárhely, Ramnicu Valcea, Sepsiszentgyörgy, Targu Jiu és Tulcea.

Látható, hogy éppen azokban a városokban nem győzött PNL-s jelölt, amelyben ilyen, kivizsgálás alatt álló jelölt nyerte el a tisztséget. Ennek az az oka, hogy a PNL komolyan vette a választói ellenérzéseket és nem támogatott olyan jelöltet, akinek meggyűlt a baja az igazságszolgáltatással. Az eredmény megkérdőjelezi a párt politikáját, hiszen a választók úgyszólván a korábbi városvezetőt segítették vissza tisztségbe, függetlenül attól, hogy a párt támogatását már nem élvezték. Ez történt Déván, Ramnicu Valceában, Tulceában, Nagybányán, de ez volt a helyzet Brassóban és Marosvásárhelyen is. Egyedül az utóbbi városban nem indított jelöltet a PNL, így tulajdonképpen lehetővé tette a regnáló polgármester, Dorin Florea újraválasztását.

A román pártrendszer akkora változásokon ment keresztül 2012–2016 között, hogy a négy évvel ezelőtti helyhatósági választások eredményeivel való összevetés értelmetlennek tűnik. Akkor egy Szociálliberális Uniónak (USL) nevezett pártszövetség indult és aratott győzelmet a választásokon, ez időközben felbomlott PSD-re, PNL-re és PC-re. A PC összeolvadt az újonnan alakult ALDE-vel és ALDE néven működnek tovább, míg a PNL egyesült az 2012-ben még ellenfeleként a választásokon induló Demokrata-Liberális Párttal (PLD), ma PNL néven futnak. Az időközben létrejött UNPR a helyhatósági választásokon helyenként külön, helyenként a PSD-vel szövetségben indult, a választások után azonban beleolvadtak a PMP-be, míg a 2012-ben protesztpártként sikereket elérő PP-DD megszűnt, képviselői egyenként beleolvadtak más alakulatokba.

Magyar eredmények

A választásokon indult magyar szervezetek eredményeit több szempontból is lehet vizsgálni: az egyes szervezetek közötti erőviszonyok, a magyar pozíciók a román pártokhoz képest, valamint a korábbi választások eredményeihez való összehasonlítás tükrében.

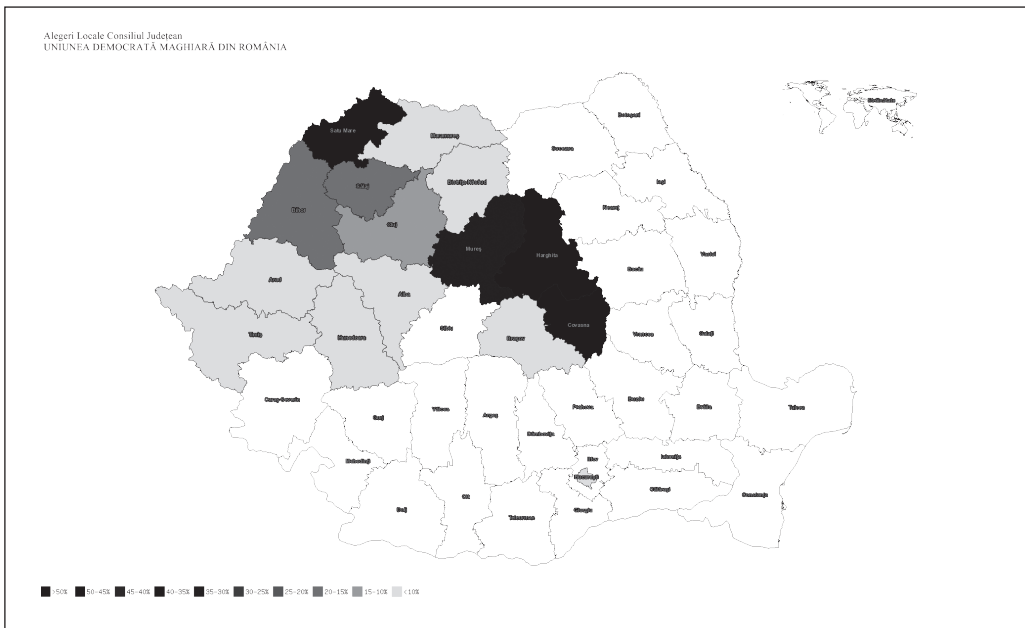
A három, választáson indult magyar szervezet, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ), a Magyar Polgári Párt (MPP) és az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) vegyes stratégiák mentén törekedtek minél kedvezőbb eredmények elérésére. Az MPP együttműködési megállapodást kötött az RMDSZ-szel és ennek értelmében szelektíven állítottak jelölteket a nagyobb rivális jelöltjeivel szemben. Egyes településeken az MPP az EMNP-vel koalícióban indult, máshol egymás ellenében szállt ringbe a két kisebb alakulat, de arra is akadt példa, hogy mindhárom szervezet indított jelölteket. Az országos eredmények nem mondanak el sokat a három szervezet egymáshoz való viszonyáról, mégis árulkodóak a számok:

Szervezet	Megyei tanács,			Helyi tanács,			Polgármester,		
	arány,	mandátum		arány,	mandátum		arány,	mandátum	
RMDSZ	411 826	4,98%	95	390 321	4,66%	2 284	315 236	3,96%	195
MPP	16 824	0,20%	4	18 933	0,22%	158	19 355	0,22%	13
EMNP	38 215	0,46%	6	35 019	0,41%	207	21 171	0,24%	0
MPP-EMNP	-	-	-	9 788	0,11%	33	7 884	0,09%	2

7. táblázat: A magyar szervezetek eredményei

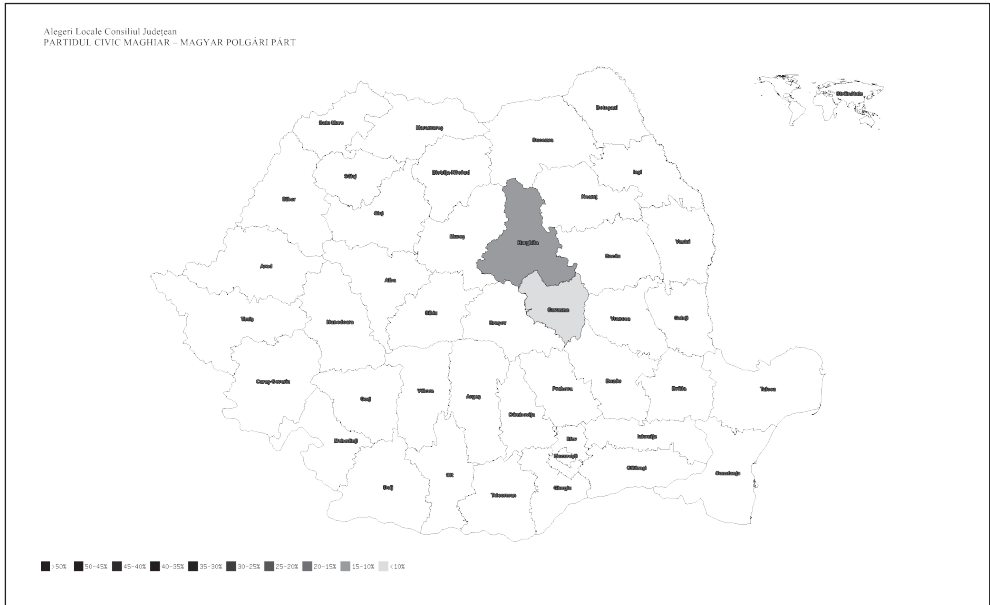
Látható, hogy a két kisebb párt eredményei között felemás a viszony: az EMNP több szavazatot szerzett, mint az MPP – bár ez a polgármesteri tisztségek esetében nem számottevő –, a helyi tanácsokban több mandátumot is szereztek. Mindezt azonban némiképp felülírja, hogy az MPP önállóan 13 polgármesteri tisztséget nyert el, ehhez pedig hozzáadódik két székelyföldi kisváros polgármesteri tisztségének megszerzése az EMNP-vel koalícióban. Az utóbbi párt ellenben önállóan egyetlen polgármesteri tisztséget sem nyert el. Ez a kép az MPP stratégikus jelöltállításának köszönhető, a párt gyakorlatilag számos helyen, ahol nem volt esélye nyerni, nem állított jelöltet, ezért számottevően kevesebb szavazatot szerzett, mint az EMNP, ellenben sok helyen nem volt RMDSZ-es ellenjelöltje, ezért meg tudta szerezni a polgármesteri tisztségeket. A megyei tanácsosi mandátumok tekintetében az EMNP több mint kétszer annyi szavazatot szerzett, ez 6 mandátumra volt elég a pártnak, az MPP Hargita megyében 4, Kovásznában 1, az EMNP pedig mindkét megyében 3 mandátumot szerzett. A helyi tanácsosok számában az EMNP nyert 207–158 arányban, a két alakulat koalíciós helyi tanácsosainak száma pedig 33.

Az RMDSZ eredményei:

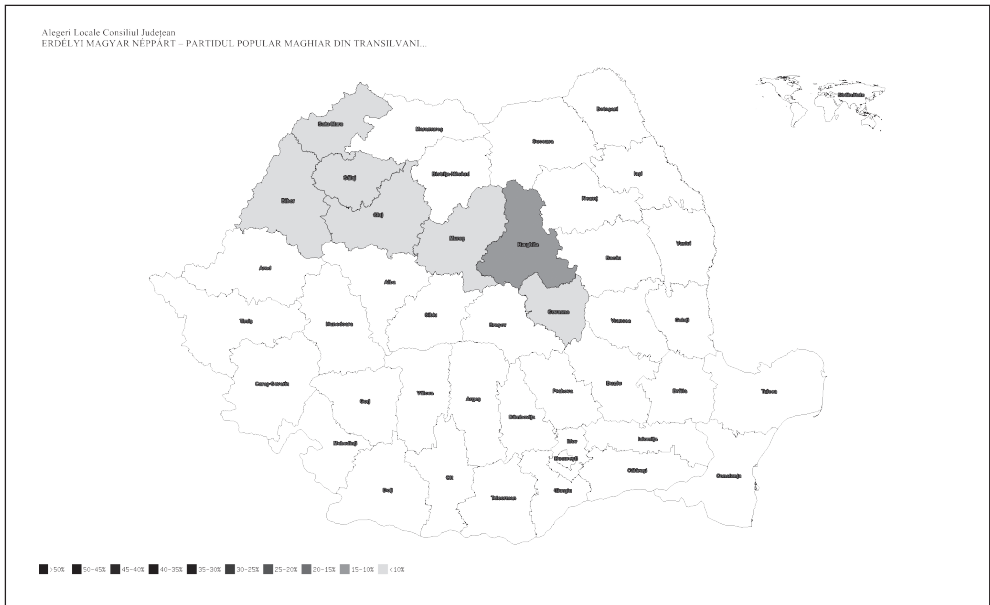
2. térkép: Az RMDSZ eredményei az egyes megyékben

Az MPP eredményei:

3. térkép: Az MPP eredményei az egyes megyékben

Az EMNP eredményei:

4. térkép: Az EMNP eredményei az egyes megyékben

Amennyiben a magyar szervezetekre leadott megyei tanácsi szavazatokat tekintjük, akkor megállapítható, hogy az RMDSZ a voksok 88,21%-át kapta meg, az EMNP 8,18%-ot, az MPP pedig 3,6%-ot. Ez nem mutat nagy változást a négy évvel korábbi helyzethez képest, amikor az RMDSZ 85,15%-ot, az EMNP 7,66%-ot, az MPP 6,34%-ot, az MPP-EMNP pedig 0,83%-ot ért el.

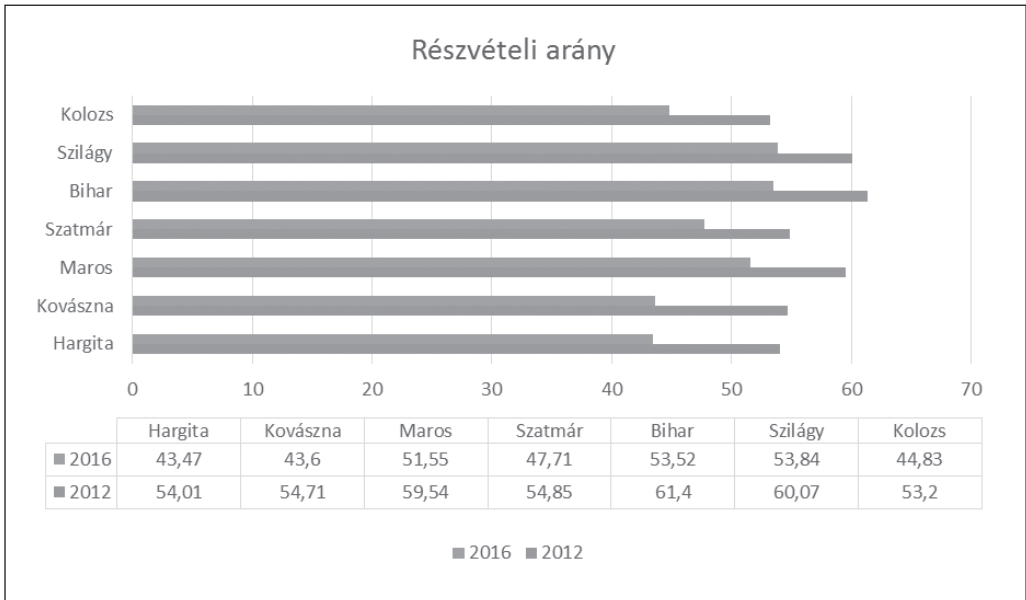
Szervezet	2012		2016	
	RMDSZ	491 864	85,15%	411 826
MPP	36 671	6,34%	16 824	3,6%
EMNP	44 276	7,66%	38 215	8,18%
MPP-EMNP	4 826	0,83%	-	
Összesen	577 637		466 865	

8. táblázat: A magyar szervezetek eredményei 2012-ben és 2016-ban

Ha a négy évvel ezelőtti eredményekkel hasonlítjuk össze a mostani helyzetet, akkor a részvételi arány csökkenését mindenképpen figyelembe kell vennünk. 2012-ben 577 637 szavazat érkezett a három magyar szervezetre összesen, most ez a szám 466 865. A csökkenés tehát 19,18%-os, ami magasabb az országos 14,38%-os részvételi arány csökkenésénél. Ha csak az RMDSZ eredményeit nézzük, akkor a négy évvel ezelőtti 491 864 szavazat most 411 823-ra olvadt, ez 16,28%-os csökkenésnek felel meg. Az EMNP négy évvel ezelőtt 44 276, most 38 215 voksot kapott, a csökkenés itt 13,69%-os. Az MPP 2012-ben 36 671, most a szelektív jelöltállításnak is köszönhetően 16 824 szavazatot kapott, a csökkenés tehát 54,13%-os. A teljes képhez tartozik, hogy négy éve egy EMNP-MPP közös megyei lista 4826 szavazatot kapott, ilyen idén nem létezett. A fenti számok értelmezéséhez mindenképpen figyelembe kell venni az alacsony székelyföldi részvételi arányokat: az RMDSZ szavazatcsökkenésének egy jelentős részét itt kell keresnünk.

Érdekeség, hogy a megyei részvételi adatokat összevetve a 2012-es részvételi adatokkal a jelentős magyar lakossággal rendelkező megyék tekintetében a következő jelenségek figyelhetők meg.

2. ábra: Részvételi arány a jelentős magyar lakossággal bíró megyékben 2012-ben és 2016-ban

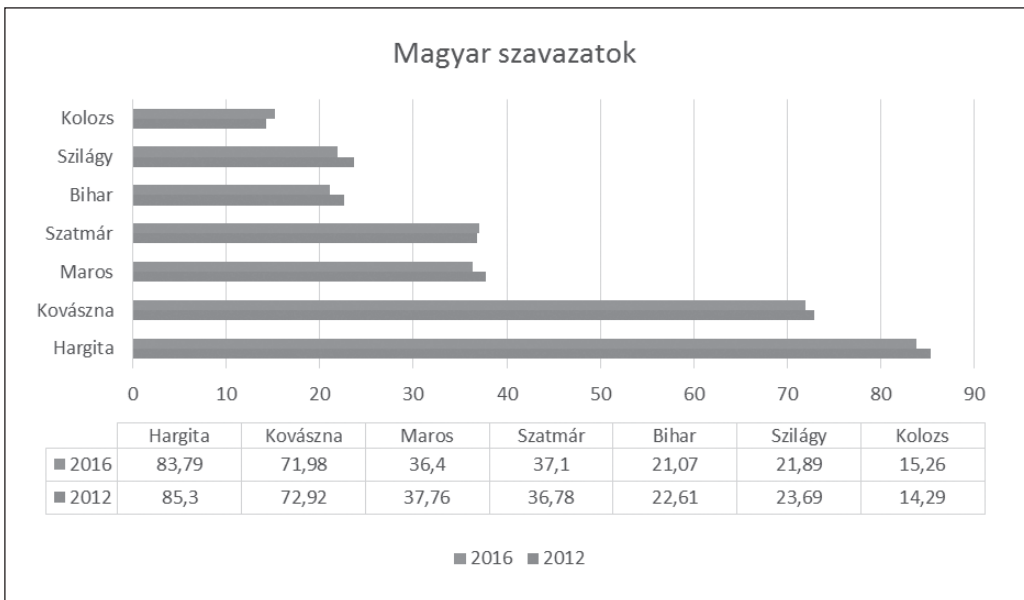
A részvételi arány csökkenése az egyes megyékben:

Megye	Csökkenés, %
Hargita	19,52
Kovászna	20,31
Maros	13,42
Szatmár	13,02
Bihar	12,84
Szilágy	10,38
Kolozs	15,74
Országos	14,38

9. táblázat: A részvételi arány csökkenése a jelentős magyar lakossággal bíró megyékben

Látható, hogy a két magyar többségű megyében kiugró volt a részvételi arány csökkenése a 2012-es szinthez képest, rajtuk kívül csak a Kolozs megyei csökkenés haladta meg az országos átlagot, ám itt ez valószínűleg nem a magyar szavazatoknak volt köszönhető. Ezek a számok mindenképpen azt mutatják, hogy a székelyföldi választók részvétele az országos átlagnál nagyobb mértékben csökkent, ami mozgósítási problémára utal. Ennek egyik oka az lehetett, hogy számos településen nem voltak ellenjelöltjei az RMDSZ-nek – néhol az MPP-nek – továbbá ahol voltak, ott sem számítottak esélyesnek. A székelyföldi városok közül Sepsiszentgyörgyön, Csíkszeredában, Gyergyószentmiklóson már a választás előtt tudni lehetett, hogy ki lesz a polgármester, így nem volt tétje, ami demobilizálta a választókat.

Amennyiben kifejezetten a magyar szervezetekre leadott voksokat nézzük meg ezekben a megyékben, akkor a következő a kép:

3. ábra: A magyar szervezetekre érkezett szavazatok 2012-ben és 2016-ban a jelentős magyar lakossággal bíró megyékben

Arányaiban csak Kolozs és Szatmár megyékben szereztek a magyar szervezetek többet most, mint 2012-ben, ami annak fényében, hogy ezúttal az MPP csak Hargita és Kovászna megyékben állított megyei listát, akár meglepőnek is nevezhető. Amennyiben szavazatszám-ban vizsgáljuk a különbséget, akkor a következő kép rajzolódik ki:

Megye	2012	2016	Csökkenés	
Hargita	118 686	92 028	26 658	22,47%
Kovászna	67 847	53 097	14 750	21,75%
Maros	102 862	84 528	18 334	17,83%
Szatmár	61 173	52 602	8 571	14,02%
Bihar	67 148	54 479	12 669	18,87%
Szilágy	27 092	22 207	4 885	18,04%
Kolozs	43 729	39 213	4 516	10,33%
Összesen	577 637	466 865	110 672	19,18%

10. táblázat: A magyar szervezetekre érkezett szavazatok csökkenése 2012 és 2016 között a jelentős magyar lakossággal bíró megyékben

Látható, hogy a szavazatszám-csökkenés arányaiban a magyar többségű megyékben ölti a legnagyobb méreteket, ugyanakkor az országos átlagcsökkenésnél csak Kolozs megyében jobb a helyzet, Szatmár megyében pedig az országos csökkenésnek megfelelő mértékben fogytak a magyar szavazatok is.

Ebben a fenti hét megyében 90 383-mal kevesebb szavazat érkezett a magyar szervezetre, mint 2012-ben, ez a teljes csökkenés 81,66%-a.

A három magyar szervezet közül tehát fölényesen az RMDSZ szerezte a legtöbb voksot és mandátumot, a magyar többségű megyékben azonban a két kisebb párt is fontos pozíciókat szerzett.

Hargita megyében a megyei tanácsban 19 mandátumot kapott az RMDSZ, az MPP 4, míg az EMNP 3 mandátummal van jelen a testületben, a PSD szintén 3, a PNL pedig 2 mandátumot kapott. Itt az RMDSZ-nek eggyel kevesebb tanácsosa lett, mint eddig, a román pártok tanácsosainak száma pedig 3-ról 5-re növekedett. A megyei tanács elnöki tisztségére Borboly Csabát választották vissza.

Kovácsna megyében az eddigi 18 RMDSZ-es helyett 20 tanácsos lett, a 4 EMNP-s és 3 MPP-s helyett pedig 3 EMNP-s és egyetlen MPP megyei tanácsos foglal helyet a testületben. Eggyel több tanácsosa lett a román pártoknak, a PNL és a PSD egyaránt 3 mandátumot kapott. Itt sem módosult a megyei tanács elnökének személye, Tamás Sándornak szavaztak bizalmat a tanácsosok.

Maros megyében újra az RMDSZ-nek lett a legnagyobb frakciója, az eddigi 13 helyett 14 magyar megyei tanácsos foglal helyet a testületben. A PSD 10, a PNL 9 tanácsossal képviselteti magát a testületben, az RMDSZ előbbivel alakította ki a többséget, így négy év kihagyás után újra a magyar szervezet adhatja a tanács elnökét Péter Ferenc addigi szovátai polgármester személyében.

Szatmár megyében szintén az RMDSZ rendelkezik a legnagyobb megyei frakcióval, a 2012-es eredményhez hasonlóan újra 12 megyei tanácsosi mandátumot kapott a Szövetség. A PSD 9, a PNL 6, az ALDE 4 helyet kapott, az RMDSZ itt a PNL-lel alakította ki a többséget és Pataki Csaba addigi szenátor személyében újra ő adja a megyei tanács elnökét.

A 2008–2012-es időszakhoz hasonlóan tehát újra négy megye vezetését látja el az RMDSZ a választások után, ehhez adódott hozzá a Bihar megyei tanácselnöki tisztség is, itt az RMDSZ csak 6 megyei mandátumot szerzett, ám a 16-tal rendelkező PNL-nek még egy képviselő voksára szükség lett volna a többséghez. Mivel sem a 9 mandátummal bíró PSD, sem a 2 mandátummal rendelkező ALDE nem volt hajlandó kisegíteni a PNL-t – nyilvánvalóan a PSD-ALDE országos politikai stratégiájának megfelelően – így az RMDSZ kényelmes helyzetbe került. A PNL – fölényesen megnyerve a megyeszékhely, Nagyvárad polgármesteri tisztségét és kétharmados többséget szerezve a helyi tanácsban – csak egy súlytalan alpolgármesteri posztot ajánlott az RMDSZ-nek, amely ezért inkább a PSD-ALDE ajánlatát választotta és a Bihar megyei tanács elnöki tisztségére jelölte Pásztor Sándort. Mivel az RMDSZ-PSD-ALDE így 17-16-os fölénybe került a PNL-hez képest, megszerezték a tisztséget.

Az RMDSZ tehát 5 megye tanácsának elnöki tisztségét tölti be, azonban további három megyében részese a megyei többségnek, ezáltal politikai súllyal rendelkezik. Szilágy megyében a 6 RMDSZ-tanácsos a 12 PSD-tanácsossal alkot többséget, Arad megyében a 2 RMDSZ-es szavazataira van szükség a PNL 16 tanácsosának a többséghez, míg Brassó megyében szintén a 2 RMDSZ-es egészíti ki a 15 PNL-s szavazatait.

Kolozs megyében 6 mandátumot kapott a Szövetség, ám itt a PNL-nek megvan a többsége a testületben, nincs szüksége ehhez az RMDSZ szavazataira.

A magyar szervezetek a megyei tanácsokban:

Megye	RMDSZ	MPP	EMNP
Hargita	19, többség, elnök	4	3
Kovácszna	20, többség,elnök	1	3
Maros	14, többség, elnök	-	-
Szatmár	12, többség, elnök	-	-
Bihar	6, többség, elnök	-	-
Szilágy	6, többség	-	-
Kolozs	6	-	-
Arad	2, többség	-	-
Brassó	2, többség	-	-
Máramaros	2	-	-

11. táblázat: A magyar szervezetek helyzete a megyei tanácsokban

A polgármesteri tisztségek és Erdély nagyvárosainak helyi tanácsában elfoglalt pozíciók elemzésekor két részre választhatjuk az eredményeket Előbb lássuk, hogy a tömbmagyar vidékeken milyen változások történtek a választások eredményeinek megfelelően.

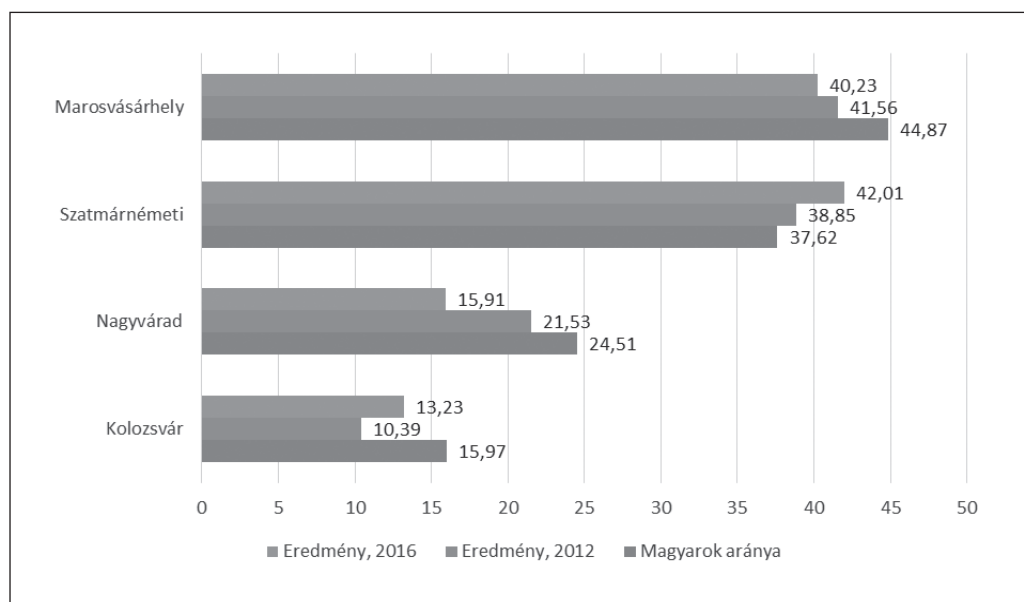
Város	Polgármester 2012, %	Polgármester 2016, %	Tanács 2012, %	Tanács 2016, %	Mandátum 2012	Mandátum 2016
Csikszereda	RMDSZ 63,73 MPP 12,61 USL 9,4 EMNP 9,29	RMDSZ 65,87 EMNP 11,01 PNL 9,19 Független 5,25 PSD 4,49 MPP 4,16	RMDSZ 61,1 EMNP 10,86 USL 10,75 MPP 9,24	RMDSZ 63,11 EMNP 13,39 PNL 9,58 PSD 5,64 MPP 4,70	RMDSZ 13 EMNP 2 USL 2 MPP 2	RMDSZ 13 EMNP 3 PNL 2 PSD 1
Gyergyó- szentmiklós	MPP 71,26 RMDSZ 24,33	MPP 83,01 POL 14,39	MPP 52,47 RMDSZ 27,8	MPP 49,33 RMDSZ 29,57 POL 9,42 PNL 7,45	MPP 11 RMDSZ 6	MPP 10 RMDSZ 6 POL 2 PNL1
Kézdivásárhely	RMDSZ 46,23 MPP 25,34 EMNP 23,96	RMDSZ 54,26 EMNP 30,21 AETS 7,18 MPP 6,41	RMDSZ 48,73 MPP 19,26 EMNP 18,83	RMDSZ 56,19 EMNP 27,15 AETS 8,04 MPP 7,31	RMDSZ 9 MPP 4 EMNP 4	RMDSZ 11 EMNP 5 AETS 2 MPP 1
Sepsiszentgyörgy	RMDSZ 77,75 PNL 10,63 MPP 5,49	RMDSZ 73,15 EMNP 9,18 PNL 8,52 PSD 7,15	RMDSZ 59,86 EMNP 10,28 PSD 7,61 PNL 6,63 MPP 5,64	RMDSZ 64,31 EMNP 9,61 PNL 8,07 PSD 7,17 MPP 4,78	RMDSZ 14 EMNP 2 PSD 2 PNL 2 MPP 1	RMDSZ 15 EMNP 2 PNL 2 PSD 2
Székelyudvarhely	RMDSZ 53,63 MPP 28,48 EMNP 16,22	MPP- EMNP 42,13 Független 32,03 RMDSZ 20,12	RMDSZ 52,24 MPP 24,24 EMNP 15,78	MPP- EMNP 53,03 RMDSZ 42	RMDSZ 11 MPP 5 EMNP 3	MPP- EMNP 11 RMDSZ 8

12. táblázat: A magyar szervezetek helyzete a Hargita és Kovászna megyei városokban

A táblázatból látszik, hogy a székelyföldi városok közül Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen, Csikszeredában és Gyergyószentmiklóson nem történt számottevő változás, utóbbi településen a polgármester személye változott, ám az MPP főlénye nem. Megjegyzendő, hogy az RMDSZ-MPP együttműködés miatt a nagyobbik szervezet nem indított

jelöltet Gyergyószentmiklóson, a Szabad Emberek Pártjának (POL) jó eredménye tulajdonképpen ennek köszönhető: nagyrészt a megállapodással elégedetlen volt RMDSZ-esek alkották a POL listáját. Kézdivásárhelyen az RMDSZ megszerezte a többséget a tanácsban, Sepsiszentgyörgyön és Csíkszeredában ez eddig sem volt kérdés, mint ahogyan Antal Árpád és Ráduly Róbert polgármesterek fölényes győzelme sem. A nagy fordulat Székelyudvarhelyen következett be, ahol az RMDSZ a jelöltállítás során lecserélte addigi polgármesterét, Bunta Leventét és egy új jelöltet, Arros Orsolyát indította helyette. Bunta nem törődött bele a helyzetbe és függetlenként indult el a választáson. A belharc és az elég erős negatív kampányelemek eredménye, hogy Bunta és Arros között megoszlott az RMDSZ-szavazók voksa, ez pedig az MPP-EMNP koalíciós jelölt, Gálfi Árpád győzelmét jelentette. A listák eredményéből látszik, hogy az MPP-EMNP lista szavazóinak egyötöde nem szavazott Gálfi Árpádra, azaz vagy az RMDSZ jelöltjére, vagy Bunta Levente addigi polgármesterre szavazott.

A Hargita és Kovászna megyén kívüli erdélyi nagyvárosokban elért eredmények elemzésekor az adott városban élő magyarok arányát – a 2011-es népszámlálás adatai szerint – vesszük alapul, ezt hasonlítjuk össze a négy évvel ezelőtti és természetesen a mostani polgármester-jelöltekre leadott voksokkal. A voksoknál az összes, magyar szervezet által indított vagy nyilvánvalóan magyar szavazatokért induló jelölt eredményét figyelembe vettük.⁵

4. ábra: A részvételi arány, valamint a magyar szervezetekre érkezett szavazatok jelentős magyar lakossággal bíró erdélyi városokban 2012-ben és 2016-ban

⁵ A 2012-es marosvásárhelyi eredményeknél Smaranda Enache voksait is ide számoltuk, mivel őt az EMNP támogatta a választások során

A fenti ábra tulajdonképpen önmagáért beszél, de nézzük részletesen az egyes városok esetét.

Marosvásárhelyen Soós Zoltánnak nem sikerült legyőznie a függetlenként induló Dorin Floreát, aki ellen a PNL nem indított jelöltet, így közvetve támogatta megválasztását. A városban ezúttal csak egyetlen magyar jelölti indult a polgármesteri székért, ám ez sem volt elég a győzelemhez és újra az etnikai arányok alatt teljesített a jelölt. Érdekesség, hogy Soós Zoltán arányaiban jobban teljesített, mint négy éve az akkori RMDSZ-jelölt, Frunda György, aki akkor 37,26%-ot kapott, ám hozzáadva az akkori két további jelölt eredményét, ez már meghaladja Soós szavazatainak arányát. Ebben a tekintetben tehát a magyar szervezetek összefogása nem hozta el a várt eredményt. Florea végül 1725 szavazattal győzte le Soóst, az eredményekre befolyással lehetett a közel 6 ezer voksot szerző Dan Masca, aki a Szabad Emberek Pártja (POL) jelöltjeként kétnyelvű kommunikációval és részben magyar tanácsosjelöltekkel igyekezett megszólítani a marosvásárhelyi magyarokat is, egy bizonyos társadalmi szegmensben vélhetően sikerrel.

Szatmárnémetiben ellenkezőleg, Kereskényi Gábor messze az etnikai arány fölött teljesített és a négy évvel ezelőtti jelöltek eredményeit is jócskán felülmúlta. Itt egyértelmű, hogy román szavazatokat is kapott a magyar jelölt, ennek oka pedig az előző, román városvezetés kudarca, illetve az azt megelőző RMDSZ-es városvezetés iránti nosztalgia. Az eredmény: újra magyar polgármestert választott Szatmárnémeti, Kereskényi teljesen simán győzte le az addigi városvezetőt, Dorel Coicát, aki csupán 28,47%-ot szerzett. A magyar jelölt helyzetét mindenképpen javította, hogy két további, erősnek mondható román jelölt is volt, akik egyenként közel 10–10%-ot kaptak.

Nagyváradon óriási visszaesést könyvelhetett el a magyar érdekképviselő, elsősorban az RMDSZ, amely vélhetően a helyi belviták miatt sokkal rosszabb eredményt ért el, mint négy éve. Az etnikai arányt már akkor sem tudták megközelíteni, most azonban jelentős szavazat- és mandátumvesztést könyvelhettek el a helyi tanácsban is. Eközben a regnáló városvezető, Ilie Bolojan kényelmesen, több mint 70%-kal megnyerte a választásokat, a PNL pedig kétharmadot szerzett a helyi tanácsban. Ennek egyenes következménye volt, hogy az RMDSZ nem kapta meg a város alpolgármesteri tisztségét, más kérdés, hogy ennek köszönhetően tudtak együttműködést kialakítani a PSD-vel és megszerezni a megye tanácselnökségét.

Kolozsváron jelentős javulás állt be a magyar jelöltek eredményeiben. Az etnikai arányt most sem tudták elérni, ám Kolozsvár esetében ez nem meglepő. Emil Boc polgármester valószínűleg a magyarok egy részének a szavazatait is meg tudja szerezni, hasonlóképpen Nagyváradon is Bolojan erős és népszerű vezetőként magyarok szavazatait is megkaphatta. Horváth Anna jelöltként jobb eredményt ért el, mint Eckstein-Kovács Péter, ez a tanácsosi

lista eredményeiben is megmutatkozott, amely már elérte a városban élő magyarok arányát és eggyel több tanácsost juttatott be a helyi tanácsba, mint négy éve. Az eredmény egy újabb alpolgármesteri mandátum Horváth Annának – más kérdés, hogy a népszerű politikust azóta felfüggesztették tisztségéből egy korrupcióval kapcsolatos kivizsgálás miatt.

A részvételi arány csökkenésének vizsgálatával további érdekes következtetésekre juthatunk.

Város	Részvétel 2012, %	Részvétel 2016, %	Magyar szavazat 2012	Magyar szavazat 2016	Csökkenés részvétel/ magyar szavazatok, %
Marosvásár- hely	60,48	50,87	32 173	25 537	15,89/20,63
Szatmárné- meti	51,61	41,27	21 091	17 522	20,04/16,93
Nagyvárad	49,88	39,59	20 474	11 755	20,63/42,59
Kolozsvár	48,07	37,16	13 748	13 147	22,7/4,38

13. táblázat: A részvétel és a magyar szervezetekre érkezett szavazatok csökkenése 2012 és 2016 között a jelentős magyar lakossággal bíró erdélyi városokban

Látható a fenti táblázatból, hogy míg a részvételi arány csökkenése az egyes városokban 20% körül alakult, ami megfelel az országos városi átlagnak, a magyar voksok csökkenése már teljesen különböző képet mutat az egyes településeken. Kolozsváron alig csökkentek a magyar szavazatok, ami alátámasztja, hogy a kolozsvári eredmény rendkívül jónak nevezhető. Szatmárnémetiben és Marosvásárhelyen sem volt nagy különbség a részvételi arány csökkenése és a magyar szavazatok csökkenése között, fontos különbség viszont, hogy míg előbbi helyszínen a magyar szavazatok kisebb arányban csökkentek az átlagos részvételhez képest, Marosvásárhelyen az amúgy is kisebb arányban csökkenő részvételhez képest nagyobb arányban fogytak a magyar szavazatok. Az eredmény tekintetében már óriási a különbség a két város között, Szatmárnémetiben győzött a magyar jelölt, Marosvásárhelyen alulmaradt.

Nagyváradon teljesen egyértelmű a helyzet, az átlagos részvételi arány-csökkenéshez képest a magyar szavazatok száma szinte a felére apadt.

Összességében a magyar eredmények kapcsán megfogalmazható, hogy a romániai magyarság pozíciói megerősödtek a választás után, visszaszerezte egy Székelyföldön kívüli nagyváros, Szatmárnémeti polgármesteri tisztségét, a közvetett megyei tanácselnöki választásnak köszönhetően pedig az eddigi kettő helyett öt megye élén áll RMDSZ-es politikus. További három megyében a Szövetség adja a mérleg nyelvét és ez megyei tanácsi alelnöki tisztséget jelent. Az erdélyi nagyvárosok közül Kolozsváron, Brassóban és Aradon is alpolgármesterei vannak az RMDSZ-nek. A nagy veszteségek közé sorolható Marosvásárhely, ahol immár 16 éve nem sikerül magyar városvezetőt választani, illetve Nagyvárad, ahol teljesen beomlott az RMDSZ támogatottsága, ám ezt némiképp ellensúlyozza a megyei elnöki tisztség.

Székelyföldön az RMDSZ-MPP megegyezésnek köszönhetően egy város kivételével elmaradtak az izgalmak, a két megyeszékhelyen sima RMDSZ-győzelem, Kézdivásárhelyen egy 30%-os EMNP, Gyergyószentmiklóson pedig egy elsőprő MPP siker volt. Székelyudvarhelyen – és a kisebb Szentegyházán is – MPP-EMNP összefogás győzte le az RMDSZ-t.

Összegzés

Az országos végeredmény alapján kijelenthető, hogy a választások legnagyobb győztese a Szociáldemokrata Párt (PSD), amely a leginkább politikai opciót kifejező megyei tanácsi szavazatok tekintetében – ide számolva a fővárosi közgyűlésre leadott szavazatokat is – kerekén 35%-ot szerzett. Legnagyobb politikai ellenfele, a Nemzeti Liberális Párt (PNL) csupán a voksok 30,6%-át kapta. A két nagy párt közötti erőviszonyokat még inkább a baloldal irányába billenti, hogy a PSD az Országos Szövetség Románia Fejlesztéséért (UNPR) nevű szatellit-párttal szövetségben további 4,6%-nyi szavazatot szerzett, míg a szintén velük koalícióképes, Calin Popescu Tariceanu szenátusi elnök vezette Liberálisok és Demokraták Szövetsége (ALDE) 6,32%-ot kapott, az UNPR pedig külön 2,67%-ot szerzett. Ez így együtt már 48,59% ennek a baloldali blokknak, amellyel szemben a PNL és potenciális szövetségese 32,37%-ot kapott.

A román pártok versenyében tehát a baloldali blokk egyértelmű előnyre tett szert a liberálisok előtt. Az őszi parlamenti választások előtt ez azt a tétet fogalmazza meg a Klaus Johannis államfő szövetségét maga mellett tudó PNL számára: nem engedhetik meg, hogy a PSD megszerezze a parlamenti mandátumok abszolút többségét. Ennek oka, hogy a román alkotmány értelmében az államfőnek csak akkor nincs mérlegelési joga a miniszterelnöki kinevezés tekintetében, ha egy párt megszerzi a mandátumok több mint felét. Ha ez nem

így van, akkor a pártokkal történő konzultációk után belátása szerint kérhet fel valakit kormányalakításra. A képletet bonyolítja a Traian Basescu vezette PMP, amely a parlamenti küszöb közelében táncol. Számukra mégsem egyértelmű szövetséges a PNL, mivel a volt elnök saját pártjaként kezelt PMP tulajdonképpen éppen a liberálisoktól vehet el szavazókat. Az RMDSZ mindkét oldallal koalícióképes, így az őszi választások után könnyen a királycsináló szerepébe kerülhet – abban az esetben, ha a baloldali blokk nem szerez egyedül is többséget a parlamentben.

A magyar szervezetekre leadott voksok megoszlásából az látszik, hogy az RMDSZ növelni tudta fölényét a két kisebb párthoz képest. A megyei tanácsosokra leadott szavazatokat figyelembe véve az RMDSZ a voksok 88,21%-át, az EMNP 8,18%-át, az MPP pedig 3,60%-át kapta. A két kis szervezet tekintetében a kép azonban csalóka, mivel a stratégikus jelöltállításának köszönhetően az MPP 13 polgármesteri mandátumot szerzett, míg az EMNP önállóan egyet sem, csupán a két MPP-EMNP koalíciós polgármesteri tisztséget szerezte meg – ezeken a településeken a megválasztott városvezető az MPP tagja. Az MPP szelektív jelöltállítása miatt ugyanakkor az EMNP a polgármesterekre leadott szavazatokat nézve is megelőzte riválisát, igaz, sokkal kisebb arányban. (21 171 szavazat vs. 19 355 szavazat). Mindkét kisebb párt 6–6 megyei tanácsosi mandátumot kapott, a helyi tanácsosok számában pedig az EMNP nyert 207–158 arányban. A koalíciós helyi tanácsosok száma 33. Az RMDSZ ezzel szemben 195 polgármestert, 95 megyei tanácsosi mandátumot és 2284 helyi tanácsosi mandátumot szerzett.

A román-magyar versenyben a jelenlegi választási eredmények mindenképpen jobbak, mint négy évvel ezelőtt. Bár Marosvásárhelyen a független magyar jelölt 1725 szavazattal elmaradt Dorin Floreától, Szatmárnémetiben újra magyar lett a polgármester, az RMDSZ a két magyar többségű megyén kívül megszerezte a Szatmár, Bihar és Maros megyei tanács elnöki tisztségét is. Megyei tanács alelnöki tisztséget a román pártokkal folytatandó tárgyalások eredményeképpen Brassó, Szilágy és Kolozs megyében szereztek, alpolgármesteri tisztséget pedig Kolozsváron, Aradon és Brassóban kaptak. Nagyváradon a kétharmados PNL-nek nincs szüksége az RMDSZ támogatására a helyi tanácsban, így nincs magyar alpolgármester a városban.

